

ยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องอย่างไร ? ให้ถูกต้อง !

โดย นายปกครอง

เรื่องน่ารู้... ที่หยิบยกมาคุยกันในวันนี้ เป็นเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับการโอนสิทธิเรียกร้องหรือการโอนสิทธิในการได้รับชำระหนี้ และการยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าว เช่น กรณีบริษัทผู้รับจ้างซึ่งได้ก่อสร้างเสร็จตามสัญญา ก็จะต้องได้รับค่าจ้าง แต่ได้โอนสิทธิในการรับค่าจ้างนี้ไปให้แก่บุคคลอื่น หากต่อมาเปลี่ยนใจจะขอยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องที่โอนไปแล้ว ได้หรือไม่ ? และต้องทำอะไร ?

วันนี้นายปกครองมีคดีปกครองที่จะช่วยไขข้อข้องใจในประเด็นดังกล่าว ก่อนอื่นเรามาทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องกันก่อนครับ

“สิทธิเรียกร้อง” เป็นสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้แก่ตนได้ตามมาตรา ๑๙๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ เมื่อมีหนี้เกิดขึ้นแล้ว เจ้าหนี้ก็ย่อมมีสิทธิที่จะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ให้แก่ตน และมีสิทธิที่จะโอนสิทธิเรียกร้องนี้ให้แก่บุคคลอื่นได้ (โอนความเป็นเจ้าหนี้) ตามมาตรา ๓๐๓ วรรคหนึ่ง โดยการโอนสิทธิเรียกร้องหรือการโอนหนี้ดังกล่าว มาตรา ๓๐๖ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า **ถ้าไม่ทำเป็นหนังสือ จะถือว่าไม่สมบูรณ์ตามกฎหมาย และจะต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้หรือลูกหนี้จะต้องแสดงความยินยอมในการโอนหนี้ นั้น ซึ่งคำบอกกล่าวการโอนหนี้หรือการแสดงความยินยอมของลูกหนี้จะต้องทำเป็นหนังสือด้วยเช่นกัน**

จากข้อกำหนดข้างต้น จะเห็นได้ชัดเจนว่าการโอนสิทธิเรียกร้องนั้นต้องทำเป็นหนังสือ แต่หากผู้โอนประสงค์จะยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องและต้องการจะกลับไปเป็นผู้รับชำระหนี้เหมือนเดิม จะต้องดำเนินการอย่างไร ? เนื่องจากกฎหมายมิได้กำหนดวิธีการในการยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องเอาไว้ มาฟังคำตอบจากศาลกันครับ

มูลเหตุของเรื่องเกิดจากกรุงเทพมหานครได้ตกลงว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัดยั้งยั้งให้ก่อสร้างอาคารเรียน ต่อมา ห้างหุ้นส่วนจำกัดยั้งยั้งได้ทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องการรับเงินค่าจ้างให้แก่ธนาคาร ก. และได้มีหนังสือบอกกล่าวการโอนสิทธิการรับเงินค่าจ้างให้กรุงเทพมหานครทราบแล้ว

ขั้นตอนนี้ถือว่าการโอนสิทธิเรียกร้องมีผลสมบูรณ์ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ต่อมา เมื่อห้างหุ้นส่วนจำกัดยั้งยั้งได้ก่อสร้างตามสัญญาในงานงวดที่ ๑ - ๕ แล้วเสร็จ กรุงเทพมหานครจึงจ่ายเงินค่าจ้างในงวดงานดังกล่าวให้แก่ธนาคาร ก. หลังจากนั้น ห้างหุ้นส่วนจำกัดยั้งยั้งได้แจ้งยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องการรับเงินค่าจ้างไปยังกรุงเทพมหานคร โดยแนบหนังสือแจ้งยกเลิกการโอนสิทธิการรับเงินไปด้วย และเมื่อมีการก่อสร้างแล้วเสร็จครบถ้วนตามสัญญาในงานงวดที่ ๖ - ๗ กรุงเทพมหานครจึงชำระเงินค่าจ้างให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัดยั้งยั้ง โดยไม่ชำระให้ธนาคาร ก.

ธนาคาร ก. จึงได้แย้งว่า หนังสือยกเลิกการโอนสิทธิการรับเงินค่าจ้างเป็นเอกสารปลอม โดยธนาคาร ก. ไม่มีส่วนรู้เห็นในการจัดทำเอกสารนี้ และลายมือชื่อในหนังสือก็ไม่ใช่ของผู้มีอำนาจกระทำการแทนธนาคาร ก. จึงได้นำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาให้กรุงเทพมหานครชำระเงินค่าจ้างในงานงวดที่ ๖ - ๗ พร้อมดอกเบี้ยตามกฎหมายให้แก่ตน

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การโอนสิทธิเรียกร้องเป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหนี้ (ห้างหุ้นส่วนจำกัดยั้งยั้ง) กับผู้รับโอน (ผู้ฟ้องคดี) ไม่ใช่นิติสัมพันธ์กับลูกหนี้ ซึ่งการโอนสิทธิเรียกร้องในหนี้อันจะพึงต้องชำระแก่เจ้าหนี้คนหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงจะมีผลสมบูรณ์เมื่อได้กระทำเป็นหนังสือ ส่วนการบอกกล่าวการโอนหรือได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกหนี้ นั้น เป็นการใช้ยื่นต่อลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกตามมาตรา ๓๐๖ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

และโดยที่บทบัญญัติดังกล่าวมิได้บัญญัติเรื่องการบอกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องเอาไว้ เมื่อการโอนสิทธิเรียกร้องจะมีผลสมบูรณ์ได้เช่นใด การยกเลิกนิติสัมพันธ์นี้จึงต้องกระทำโดยอาศัยหลักเกณฑ์และวิธีการอย่างเดียวกัน กล่าวคือ **ต้องมีการตกลงกันระหว่างผู้โอนและผู้รับโอน และต้องทำเป็นหนังสือ**

เมื่อปรากฏว่าไม่ได้มีการตกลงกันเป็นหนังสือให้ยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องระหว่างผู้โอน (ห้างหุ้นส่วนจำกัดยั้งยง) และผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่าเอกสารยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องเป็นเอกสารปลอม ประกอบกับสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องกำหนดไว้ชัดแจ้งว่า ผู้โอนตกลงโอนอย่างไม่อาจเพิกถอน และผู้ฟ้องคดีตกลงรับโอนสิทธิในการรับเงินอันเป็นสิทธิโดยเด็ดขาดแต่ผู้เดียว ซึ่งกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้รับทราบข้อสัญญานี้ จากการบอกกล่าวการโอนแล้ว ฉะนั้น หากมีเหตุขัดแย้งเกี่ยวกับข้อตกลงการโอนสิทธิเรียกร้อง กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นลูกหนี้ที่ผูกพันต้องชำระหนี้ตามข้อสัญญาดังกล่าวก็ควรตรวจสอบข้อเท็จจริงให้แน่ชัดก่อนชำระเงินให้แก่บุคคลใด

ดังนั้น การยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องจึงไม่มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย และกรุงเทพมหานคร ยังคงผูกพันต้องชำระเงินค่าจ้างตามสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องการรับเงินสำหรับงานงวดที่ ๖ - ๗ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๔๘/๒๕๖๒)

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้อธิบายข้อกฎหมายและการยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องว่า

(๑) การโอนสิทธิเรียกร้องในหนี้อันจะพึงต้องชำระแก่เจ้าหนี้โดยเฉพาะเจาะจง จะมีผลสมบูรณ์เมื่อได้กระทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อทั้งของผู้โอนและผู้รับโอน

(๒) เพื่อให้การโอนสิทธิเรียกร้องใช้ยันต่อลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกได้ ผู้โอนจะต้องบอกกล่าวการโอนสิทธิเรียกร้องเป็นหนังสือไปยังลูกหนี้ หรือได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากลูกหนี้

(๓) การยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องจะมีผลสมบูรณ์เมื่อได้ดำเนินการตาม (๑) และ (๒) เช่นเดียวกัน